

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол № 2 від 30 .08. 2022 р.
завідувачка кафедри
 (Наталія КАБЕЛЬНИКОВА)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 3 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ,
ПСИХОЛОГІЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма «Олігофренопедагогіка», «Логопедія» другого (магістерського) рівня

Освітня програма «Олігоірнопедагогіка», «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність **016 Спеціальна освіта**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Івано-Франківськ, 2021

Назва освітньої компоненти	Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти
Викладач (і)	Яковлева С.Д.
Посилання на сайт	
Контактний тел..	(050) 3961470,
E-mail викладача:	cdyakovleva@ gmail.com;
Графік консультацій	

1. Анотація курсу

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни ОК 3 «Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія) і є однією з основних компонент, предметом вивчення якої є новітні досягнення супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, спеціальних закладів освіти та дошкільних закладів.

2. Мета курсу:

підготовка майбутніх корекційних педагогів до роботи з дітьми, що потребують корекції психофізичного розвитку в системі інтегрованої та інклюзивної освіти, надати студентам знання про особливості психічного розвитку дітей з вадами, ознайомити зі змістом і методами корекційно-розвивальної роботи з ними в системі загальноосвітніх шкіл.

3. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та інклюзивної освіти» є:

- формування понятійно-термінологічної бази інтегрованого та інклюзивного навчання; висвітлення

науково-теоретичних основ побудови процесу інклюзивного навчання та виховання дітей з вадами психофізичними розвитку за кордоном і в Україні;

- формування знань про роль педагога у системі інтегрованої та інклюзивної освіти дітей з вадами психофізичного розвитку;

- формування знань, вмінь і навичок здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини, що потребує корекції психофізичного розвитку, в умовах інтегрованого та інклюзивного навчання;

- формування знань і вмінь роботи з батьками інтегрованих дітей.

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти компетентностями:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
3/90	24	20	46

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
ІМ	І М	Спеціальна освіта	I	Нормативний

6. **Технічне й програмне забезпечення/обладнання:** лекційний матеріал, підручник з курсу, методична розробка, тести, ситуаційні задачі, інформація з інтернета.
7. **Політика курсу.** Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100 % відвідування занять як лекційних, так і семінарських. Пропуск понад 25 % занять без поважної причини буде оцінено як FX. Високо цінується академічна доброчесність.
8. **Схема курсу**

Тижень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Теоретичні аспекти спеціальної педагогіки. Класичні та інноваційні педагогічні технології у спеціальній освіті					
Тижень _ дата, академічних годин	Тема 1. Загальні питання теорії спеціальної педагогіки 1.1.Основні поняття, терміни спеціальної педагогіки 1.2. Об'єкт, суб'єкт, предмет, мета й завдання спеціальної педагогіки	Лекція 1 Практична робота №1 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:4,6,8,9,10 Додаткова:32	Методичні рекомендації з дисципліни	
	Тема 2. Педагогічна технологія 2.1.Історичні аспекти педагогічної технології 2.2.Сутність і особливості педагогічної технології	Лекція 2 Практична робота №2 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:1,2,3 Додаткова:31,32,34	Методичні рекомендації з дисципліни	
Тижень _ дата, академічних годин	Тема 3: Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні та актуальні проблеми спеціальної педагогічної освіти 3.1.Напрями розвитку педагогічної освіти в ВНЗ. 3.2.Програма «Основи корекційної педагогіки» 3.3.Ролі вчителя-дефектолога	Лекція 3 Практична робота №3 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:3,4,9,11 Додаткова:18,19,20,26	Методичні рекомендації з дисципліни	
	Тема 4: Проблема формування ключових компетенцій з корекційної роботи у студентів із дефектологічною освітою. 4.1.Проблема корекційної спрямованості навчання.	Лекція 4 Практична робота №4 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:3,4,6,8 Додаткова:23,24,27,28	Методичні рекомендації з дисципліни	

	4.2.Корекційно-виховна спрямованість навчально-виховного процесу допоміжної школи				
	Тема 5: Шляхи розв'язання проблеми підготовки конкурентноздатних кадрів в системі дефектологічної освіти 4.1.Проблема підготовки кадрів в системі дефектологічної освіти. 4.2.Професійні функції спеціаліста та їх характеристики.	Лекція 5 Практична робота №5 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:2,3,4,5,6 Додаткова:21,22	Методичні рекомендації з дисципліни	
	Тема 6. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних закладах 5.1. Напрями та завдання роботи психологічної служби закладу освіти в умовах інклюзивного навчання. 5.2. Формування психологічної готовності в учасників освітнього процесу.	Лекція 6 Практична робота №6 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:13 Додаткова:24,29,30	Методичні рекомендації з дисципліни	
Модуль 2. Система психологічної допомоги дітям та підліткам з особливими освітніми потребами					
Тиждень ... дата, академічних годин	Тема 1. Сучасні погляд на предмет, об'єкт і завдання спеціальної психології 1.1. Предмет і об'єкт спеціальної психології 1.2. Термінологічне позначення аномального розвитку в сучасній науці 1.3. Задачі спеціальної психології 1.4. Напрямки наукових досліджень в сучасній спеціальній психології.	Лекція 1	Основна:12,13,15,17 Додаткова:30,31		
	Тема 2. Уявлення про системність і структуру психічного розвитку в психодіагностичній практиці 2.1.Поняття про інтегративну психологічну діагностику 2.2. Структура системного аналізу психічного розвитку дитини	Лекція 2 Практична робота №7 Методичні рекомендації з дисципліни	Основна:13,15,16,17 Додаткова:31,32	Методичні рекомендації з дисципліни	

	2.3. Оцінка вузлових моментів розвитку в ході психодіагностичного дослідження				
	<p>Тема 3. Оцінка психічного розвитку як поетапна технологія діяльності психолога</p> <p>3.1. Побудова оптимальної технології психодіагностичного обстеження: значення, принципи.</p> <p>3.2. Критерії відбору методичних засобів і стимульних матеріалів.</p> <p>3.3. Технологія проведення поглибленого психологічного обстеження обстеження дітей різного віку.</p> <p>3.4. Особливості проведення</p> <p>Характеристика основних методів психодіагностичного обстеження</p> <p>4.1. Технологія проведення спостереження за дітьми</p> <p>4.2.Методи нейропсихологічного обстеження.</p> <p>4.3.Сучасні технології психолого-педагогічного обстеження дітей з психофізичними порушеннями</p>	<p>Лекція 3</p> <p>Практична робота №8</p> <p>Методичні рекомендації з дисципліни</p>	<p>Основна:13,14,15</p> <p>Додаткова:30,31,32</p>	<p>Методичні рекомендації з дисципліни</p>	
	<p>Тема 4. Методи корекції в зарубіжній практиці навчання та виховання дітей з психофізичними порушеннями</p> <p>5.1. Методи організації занять</p> <p>5.2.Методи розвитку окремих психічних функцій</p> <p>5.3. Методи виховання</p>	<p>Лекція 4</p> <p>Практична робота №9</p> <p>Методичні рекомендації з дисципліни</p>	<p>Основна:15,17</p> <p>Додаткова:32</p>	<p>Методичні рекомендації з дисципліни</p>	
	<p>Тема 5.</p> <p>Методи психокорекційного впливу на дітей</p>	<p>Лекція 5</p> <p>Практична робота</p>	<p>Основна:15,17</p> <p>Додаткова:31</p>	<p>Методичні рекомендації з</p>	

	<p>та підлітків з ООП</p> <p>6.1 Психологічний вплив на стан вищих психічних функцій дітей дошкільного віку</p> <p>6.2.Психокорекційний вплив на молодших школярів з інтелектуальними порушеннями</p> <p>6.3.Психокорекційний вплив на підлітків з порушеним інтелектом.</p>	<p>№10</p> <p>Методичні рекомендації з дисципліни</p>		дисципліни	
	<p>Тема 6. Особливості роботи психолога спеціального навчального закладу.</p> <p>7.1. Робота психолога спеціального закладу з дітьми з психофізичними порушеннями</p> <p>7.2.Робота психолога спеціального закладу з батьками дітей, які мають психофізичні порушення розвитку</p> <p>Тема. Система психологічного супроводу дітей тяжкою структурою дефекту.</p> <p>8.1.Зміст навчання дітей з комбінованими вадами розвитку</p> <p>8.2.Створенн ситуацій, які сприяють соціалізації дітей з тяжкими порушеннями розвитку</p> <p>8.3. Використання допоміжних засобів психологічного супроводу.</p>	<p>Лекція 6</p>	<p>Основна:15,16,17</p> <p>Додаткова:29,31</p>		

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Теоретичні аспекти спеціальної педагогіки. Класичні та інноваційні педагогічні технології у спеціальній освіті

Критерії оцінювання та бали: практична робота 3x5 бали, самостійна робота 9 балів, за модуль – 24 бали

Модуль 2. Система психологічної допомоги дітям та підліткам з особливими освітніми потребами

Критерії оцінювання та бали: практична робота 3x5 бали, самостійна робота 9 балів, за модуль – 24 бали

Підсумкова контрольна робота – 12 балів
Екзамен 40 балів

<u>Рівні освітніх балів</u>	<u>Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень</u>
<u>0-9</u>	<u>До 10 балів отримує студент, якщо він дав незадовільну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату спеціальної літератури чи взагалі не відповів</u>
<u>10- 19</u>	<u>До 20 балів отримує студент, якщо він дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав поверхові знання понятійного апарату і спеціальної літератури</u>
<u>20-29</u>	<u>До 30 балів отримує студент, якщо він у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, не підкріпив їх прикладами з практики</u>
<u>40</u>	<u>Максимальну оцінку отримує студент за умови, що дав правильну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату, літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ і навів приклади з практики</u>

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна

1. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами розумового розвитку: Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2005. – 164 с.
2. Манчуленко Л. Значення творчої діяльності у процесі практичної підготовки майбутнього педагога //Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2005. – Вип.19. – Ч.1. – С.254-258.
3. Миронова С.П. З історії підготовки вчителів допоміжної школи в Україні //Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі: Наук.-метод. зб.: Вип.5 / За ред. В.І Бондаря, В.В. Засенко – К.: Наук. світ, 2004. – С. 39-42.
4. Миронова С.П. Сучасний стан забезпеченнями фахівцями спеціальних шкіл для дітей з вадами інтелекту // Нові технології навчання: наук.-метод. зб./ Кол. авт.. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2006. – Вип.44. – С.91-96.
5. Миронова С.П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту. – Кам'янець-Подільський: «Абетка-НОВА». – 2007. – 303 с.

6. Миронова С.П. Концептуальні основи підготовки вчителя-дефектолога до корекційної роботи у спеціальних закладах // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2003. – Вип.17. – С.19-24.
 7. Миронова С.П. Методична робота як складова професійної діяльності вчителів спеціальних шкіл //Дефектологія. – 2005. - № 3. – С.13-18.
 8. Миронова С.П.Соціальні функції педагога в сучасному суспільстві //Збірник наукових праць / Гол. ред. В.Г. Кузь. – К.: Наук. світ, 2003. –С.149-152.
 9. Основи спеціальної дидактики/ За ред. І.Г.Єременка. – 2-е вид., перероб. – К.: Радянська школа. – 1986. – 200 с.
 10. Синьов В.М Корекційно-виховна спрямованість навчально-виховного процесу допоміжної школи / Спеціальна психологія. Тексти. Ч II. С.128- Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет: інформаційно-видавничий відділ, 2001.
 11. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні//Дефектологія. – 2004. - № 2. – С.6-10
- Додаткова*
12. Выготский Л.С. Собр. Соч. в 6 т. – М., 1983. – Т.5.
 13. Синев В.Н. Коррекционная направленность учебно-воспитательного процесса вспомогательной школы //Введение в историю олигофренопедагогики/ Под ред. А.И.Капустина. – Донецк, ТОВ «Лебідь». – 1996. – С.10-20.
 14. Остапенко Ю.И. Психокоррекционная работа с семьями детей с органиченными возможностями здоровья. К : Центр навчальної літератури. 2019, 204 с

Интернет-ресурси

15. www.novsu.ru/file/138620
16. www.vak.org.by/index.php?go=Box&in=view&id=658
16. www.logopedmaster.ru/sections/7/126/1/252/
17. vestnik.yspu.org/releases/chronika_informaciya/33_...
18. www.academia-moscow.ru/off-line/_books/fragment_...
19. www.nauka-shop.com/mod/shop/productID/22663/
20. www.pedlib.ru/Books/1/0269
21. www.novsu.ru/file/138620
22. www.vak.org.by/index.php?go=Box&in=view&id=658
23. www.logopedmaster.ru/sections/7/126/1/252/
24. vestnik.yspu.org/releases/chronika_informaciya/33_...
25. ru.wikipedia.org/wiki/
26. evolution.allbest.ru
27. www.academia-moscow.ru/off-line/_books/fragment_...

28. ww.nauka-shop.com/mod/shop/productID/22663/
29. psyjournals.ru/kip/2008/n3/Druzhilovskaya.shtml
30. www.bestreferat.ru/referat-50425.html
31. www.ukrlib.org/130001-2.htm
32. www.tempus.kg/higher-education-in-kyrgyzstan.pdf
33. www.ref.by/refs/62/13347/1.html
34. sesia5.ru/sesia.php?p=18&d=4&t=2&w=11547
35. www.gnpbu.ru/cgi-bin/irbis64r_71/cgiirbis_64.exe?...
36. www.emissia.org/offline/2005/990.htm
37. ww.neword.ru/sectref/type50/element4195.html
38. www.dissland.com/...razvitiya...pedagogicheskogo...
39. shara.org.ua/...show...Osnovnye_napravleniya...razviti/
40. web-local.rudn.ru/web-local/disc/disc_3078/load/up...
41. ipk.karelia.ru/files/doc/material/kpsp/rekom.doc
42. bibliofond.ru/view.aspx?id=5329
43. <http://bookash.pro/ru/s/>
44. <https://mybook.ru/tags/specialnaya-korrekcionnaya-psihologiya/>
45. <https://avidreaders.ru/book/opyt-problemy-i-perspektivy-razvitiya-specialnoy.html>
46. <https://e.lanbook.com/book/89898>